

Podkarpatské Rusi v letech 1919–1933 (téměř 3,5 miliardy korun), přičemž daňové příjmy na Podkarpatské Rusi činily necelých 1,7 miliardy korun.

Dosud se v literatuře objevují práce, které spíše negativně posuzují situaci na Podkarpatské Rusi a roli českých, respektive československých orgánů, již sehrály na tomto území. Přednesené referáty poukázaly na pozitivní vývoj na Podkarpatské Rusi – jakkoli nebyl bezproblémový – ve srovnání se situací, za níž bylo toto území, navíc poničené po první světové válce, připojeno do rámce Československé republiky. V této souvislosti bylo by žádoucí, kdyby se historický pohled na Podkarpatskou Rus zaměřil více také na ekonomicko-hospodářský rozvoj oblasti s přispěním technických odborníků či ekonomů, aby se poznatky o hospodářské situaci ještě více prohloubily a dostaly do širšího povědomí. O propagaci první Československé republiky na Ukrajině referoval I. Latko z Klubu T. G. Masaryka v Užhorodě; spolu s českými institucemi se klub kromě jiného zasloužil o nové vydání cenné publikace „Technická práce v zemi Podkarpatoruské 1919–1933“, vydané Spolkem československých inženýrů v Užhorodě v roce 1933.

Z referátů, které odezněly na konferenci, rovněž vyplynulo, jak velké problémy stály před Československou republikou v úsilí o integraci Podkarpatské Rusi do jejího rámce. Referáty přinesly mnohé nové poznatky také díky využití řady materiálů českých, slovenských, ukrajinských a maďarských archivů.

Konference byla velmi dobře organizace připravena (včetně možnosti vizuální prezentace fotografií, tabulek atd.) a díky spolupráci s pracovníky Vojenského

historického ústavu a Národního muzea byla přínosná také návštěva Národního památníku na Vítkově.

Nada Valášková (EÚ AV ČR, v. v. i.)

KRAJANÉ A ČESKÝ JAZYK – 8. KONFERENCE ZAHRANIČNÍCH ČECHŮ

Ve dnech 10.–12. září 2014 se v prostorách nové budovy Národního muzea v Praze uskutečnila v pořadí osmá konference zahraničních Čechů. Hlavním organizátorem krajaňského setkání byl Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů, záštitu nad konferencí převzal místopředseda Senátu PČR a ministr zahraničí. Během dvou dnů byly prosloveny téměř čtyři desítky příspěvků, konference se celkem zúčastnilo více než sto krajanů z osmnácti zemí světa. Součástí programu byla řada filmových projekcí, prostor byl věnován také rozsáhlé diskusi. Třetí den setkání byl naplněn doprovodným kulturním programem.

Po středečním oficiálním zahájení a předání ocenění za dlouholetou činnost pro krajaňské komunity byl otevřen dvoudenní blok příspěvků. O široce definovaném tématu *český jazyk* se jednotliví přispěvatelé rozhodli hovořit z mnoha různých perspektiv. Proslovené příspěvky lze na základě přístupu k problematice rozdělit do tří hlavních skupin. První skupina byla věnována analýze funkce jazyka v procesu utváření kulturní a osobní identity. Diskutována byla třeba role češtiny v procesu deklarace příslušnosti k „češtví“ nebo koncept mateřštiny v kontextu individualice a socializace. Do této kategorie

lze zařadit například příspěvek Stanislava Broučka (EÚ AV ČR, v. v. i.) *O krajanech a mateřštině – pokus o náhled z různých stran a zkušeností*.

Příspěvky z druhé skupiny byly věnovány konkrétním lingvistickým tématům, zejména specifickým modifikacím zahraniční češtiny a jazykovému kontaktu obecně. Z příspěvků patřících do této skupiny jmenujme alespoň některé. Chorvatské češtině se v příspěvcích *Čeština mezi krajaný v Chorvatsku* a *Chorvatská čeština* věnovaly Libuše Stráníková, šéfredaktorka JEDNOTY (Daruvar, Chorvatsko), a Helena Stráníková z Katedry jihoslovanských a balkanistických studií FF UK v Praze. Petr Skořepa proslovil referát nazvaný *Zkušenosti učitele češtiny v Rumunsku*.

Do třetí, a co do objemu referátů nejobsáhlejší skupiny, lze zařadit příspěvky, v jejichž rámci byly představeny konkrétní podoby uchovávání češtiny v krajských komunitách a způsoby jejího předávání dalším generacím. Velké množství námětů k diskusi poskytla zakladatelka Českých škol bez hranic Lucie Slavíková-Boucher. O způsobech podpory češtiny v zahraničí hovořil také předseda senátní komise pro krajaný Tomáš Grulich nebo zmocněnec

pro krajské záležitosti Ministerstva zahraničních věcí ČR Karel Kühnl. Veronika Marešová, působící v nezávislé neziskové organizaci České okénko, hovořila o výuce češtiny v Londýně, Iva Tatarková z Domu zahraniční spolupráce proslovia příspěvek *DZS a čeština v zahraničí*. Problematice výuky češtiny v zahraničí byla věnována také závěrečná diskuse a beseda s představiteli státních institucí.

Zvláštní skupinu příspěvků tvořila filmová produkce. Své projekty představili například režisér a scénárista Michal Varga (filmový projekt *Učitelé národa*, projekce dokumentu *Ukrajina*) nebo Martina Fialková (projekt *České kořeny*). Páteční doprovodný program spočíval v návštěvě Národní galerie a Národního archivu, kde si krajané prohlédli výstavu o Jiřim z Poděbrad. Zakočení tří denního programu proběhlo v Praze 12, konkrétně na místě, kde by měl být v budoucnosti vystavěn Památník československého exilu.

Kompletní program konference je zveřejněn na internetových stránkách Mezinárodního koordinačního výboru zahraničních Čechů www.zahranicnicesi.com, kde je rovněž možné si některé z proslovených příspěvků přečíst.

Anežka Jiráková (EÚ AV ČR, v. v. i.)

WWW.JSTOR.ORG

Od srpna 2014 jsou veškerá čísla časopisu *Český lid* (od roku 1892 do roku 2012) ve fulltextové podobě zdarma dostupná na největším portálu vědeckých časopisů JSTOR. Obsah časopisu lze libovolně prohledávat, články stahovat a tisknout.